

Літаратура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 60 (1697)

Пятніца, 27 ліпеня 1962 года

Цана 4 кап.

НАШЫХ БУДНЯЎ ПЛЕН

Адлюстраваны ў фактах і лічбах радны творчы плён працоўных будняў рабочых, калгаснікаў, інжынераў-тэхнічных работнікаў, дзялячоў навукі, культуры, мастацтва — вось што ўяўляе сабой паведамленне Цэнтральнага статстычнага ўпраўлення аб выніках выканання дзяржаўнага плана развіцця народнай гаспадаркі Беларускай ССР за першае паўгоддзе 1962 года. Сямігадовы план развіцця ўсіх галін народнай гаспадаркі, уздым дабрабыту і культурнага ўзроўню жыцця народа — дэкларацыя ЦСУ, — ідзе паслядоўна. План першага паўгоддзя па агульнаму аб'ёму прамысловасці і па большасці важнейшых відах вырабаві выкананы дзяржаўна, на 103 проценты. Гэта значыць, аб'ём прамысловасці ў пераходзіце з першым паўгоддзем 1961 года павялічыўся на 11 процантаў.

Будыныя тэмпы развіцця нашай прамысловасці асабліва характэрныя наступнымі лічбамі: сёлета выпушчана металургічных сталёў на 765 тысяч, чым за гэты час у мінулы годзе, электраэнергіі — на 7485, камбайнаў сілавых машынаў — на 4256, абзортных жалезабетонных канструкцый — на 50 тысяч кубічных метраў.

Раздзел, які характарызуе стан развіцця сельскай гаспадаркі нашай рэспублікі, таксама выклікае радасны ўпэўненасці. Уздым вытворчасці прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі ідзе паслядоўна, згодна намечаным планам і перспектывам. У пераходзіце з мінулым годам павялічыліся пасяўныя плошчы, узрасло пачатковае буйняе рагатай жывёлы, свіней, вёзак. Статстычныя ўраўненні канстатуюць таксама поспехі ў рабоце транспартнай гаспадаркі рэспублікі, прыводзячы лічбы, якія сведчаць аб пераважанні планоў будаўніцтва.

Асобны раздзел характарызуе выдатныя зружы ў галіне народнай асветы, навукі і культуры. У 1962 годзе скончыліся сярэднія агульнаадукацыйныя школы і атрымалі атэстат сталасці 37 тысяч чалавек. 15 тысяч маладых рабочых і калгаснікаў атрымалі сярэднюю адукацыю без дзірвы ад вытворчасці. Вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай навукальнай устаноў спецыяльнасці ўсіх галін народнай гаспадаркі. Пачынаюцца сетка навуковых устаноў. У пачатку года ў рэспубліцы былі 144 навуковыя ўстановы, у тым ліку 48 навукова-даследчых інстытутаў, іх філіялаў і аддзяленняў.

Статстычныя ўраўненні адзначаюць, што за апошнія гады ў рэспубліцы набылі развіцця народнай і ўніверсітэцкай культуры. У мінулым навуковым годзе ў іх уключаліся звыш 55 тысяч чалавек. За першае паўгоддзе колькасць наведвальнікаў кінатэатраў складала 53,2 мільёна чалавек і павялічылася ў параўнанні з першым паўгоддзем мінулага года на 3,6 мільёна чалавек. Пачынаюцца таксама колькасць глядачоў, якіх абслужылі тэатры і музычныя арганізацыі.

Раздзел прамысловасці, сельскай гаспадаркі, поспехі навукі, культуры пераказваюць сведчальны пераможны паступальны крок савецкага народа да светлага будучыня.

МІНУЛА толькі чатыры гады з таго часу, як сюды прыйшлі будаўнікі. За гэты час яны казачна перамянілі зямлю. Цяпер на берагах Заходняй Дзвіны ўзвышаюцца грандыёзныя збудаванні завода-гіганта. Вечарамі весела свеціцца электрычнымі агнямі шматпавярховыя дамы пасёлка будаўнікоў, якія горда называюць яго Нафтаградам.

Мы ідзем па маладым горадзе беларускіх нафтавікоў. Вось адзін з найбольш «старых» яго будынкаў. Рабочая сталовая. Гэта вялікі будынак з прасторнай залай, дзе ў часы «пік» паспываюць хутка і культурна абслужыць тысячы чалавек. У сталовай светла, чыста і можна сказаць, утульна. Вялікі выбар разнастайных, смакава прывагляльных страў. Абслугоўваюць персанал ветлівы, уважлівы і, відаць, вельмі любіць сваю работу. А на самым заводзе працуе ўжо новая двухпавярховая фабрыка-кухня, якая блішчыць падраванымі стойкамі, шклом вялізарных вокнаў, рознымі пластыкавым абсталяваннем.

Яшчэ адна «старажытнасць» — рабочы клуб. Ён ужо не задавальняе нафтабудаўнікоў. Занадта малага кіназала і ўсяго толькі 250 месцаў, малое фэ, толькі адзін пакой для рэпетыцый. Але ўжо закладзены фундамент прыбудова — Палаца культуры, ужо будуюцца шырочныя кінатэатры. Праўда, тут не абыйшоўся без ліпусу: у пракце кінатэатра не прадугледжана фэ. Глядаць у выпадку драматычна надвор'я павінен будзе блукаць німаведама дзе.

Аднак пройдзем далей. Вось два магазіны: прадуктовы і прамысловых тавараў. Гэта будынак сучаснай архітэктуры. Але ў іх планіроўцы ёсць недахопы. Напрыклад, у магазіне з маргаванай дашкай толькі па аднаму выхаду. Гэта стварае непрыемную мітусню ў дзяржаў. Разам з тым шыра радзіцца клопатам гандлёвых работнікаў пра пакупнікоў. Прыгожа аформлены витрыны, у якіх з густам выстаўлены значны асартымент тавараў. На жаль, не заўсёды ў гармоніі з гэтым «вітрынным дабрабытам» наяўны асартымент. Невялікі выбар прамысловых тавараў, не хапае адзення сучаснага крою, прыгожага абутку і г. д.

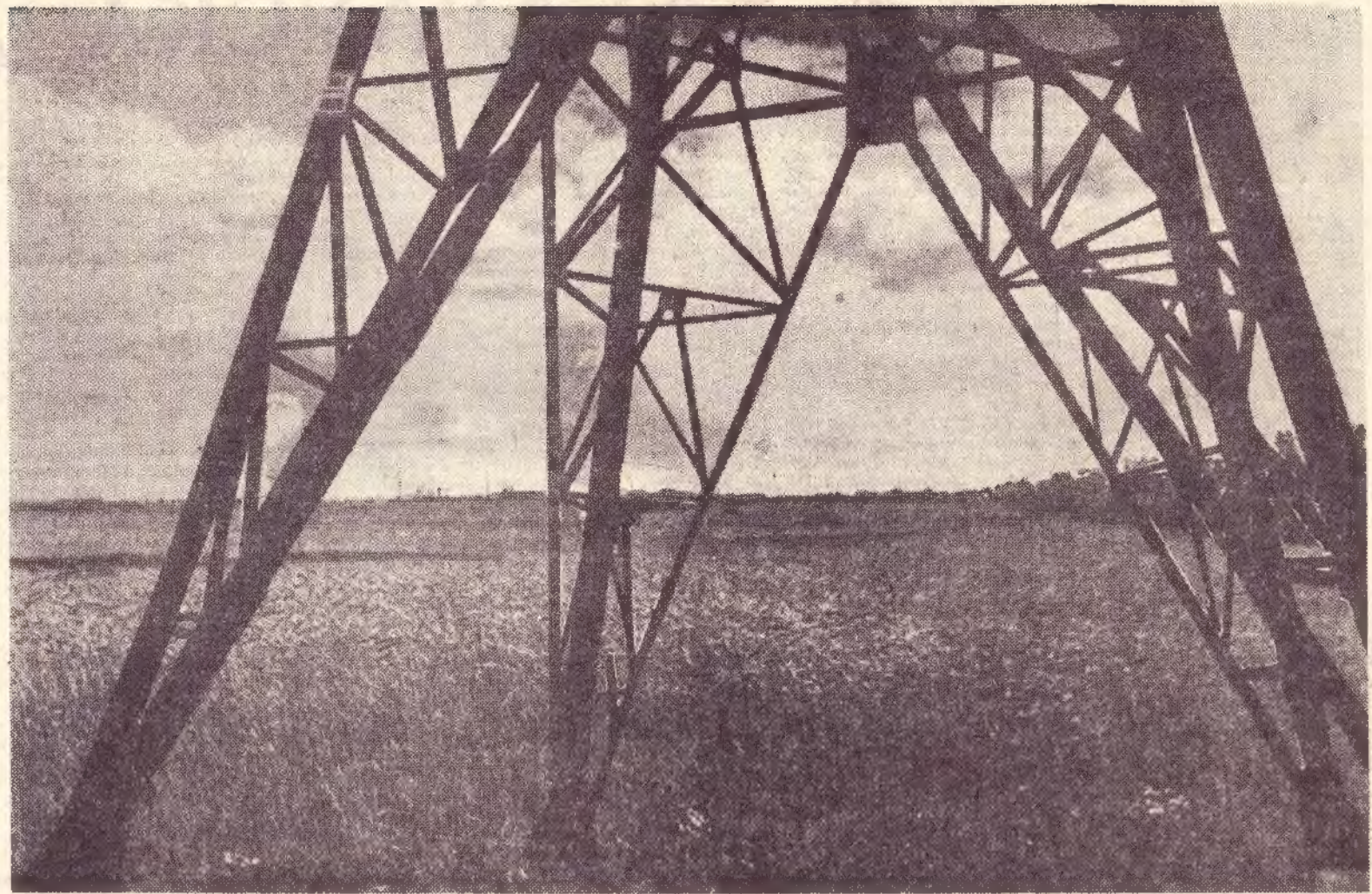
А цяпер зойдзем за рог магазіна прамысловых тавараў. Маладзенькіх дзяўчыц. Што гэта? Гавораць, кніжны магазін. Уваход у гэтую «гандлёвую кропку» нечым нагадвае ўваход у дзяржаўны лабаз. Магазін — маленькі пакой. У ім не дэкараваныя і дэкары, і касаліны мішкі і шмат іншых любімых дэцымі зварот. Добрыя ўнутрыныя памяшканні. Разумны і класіфікацыя налічваюць выхаванцеля. Але, на жаль, будаўніцтва не ўзгоняецца за ростам дзяцінства насельніцтва. У адзін дзяцінства сад большая чарга, чым на атрыманне асобных добраўпарадкаваных кватэр.

Намальная існуе. У Нафтаградзе музычная школа (Літвінкі, Палац), але агульнае гэтае радую за пяць месяцаў знаходжання на будоўлі так і не ўдалося сустрэцца з дырэктарам гэтай школы. Хаваецца чалавек. Чаму? Ды ў справе адсутнасці памяшкання. Па той жа прычыне, між іншым, да гэтага часу маладая будаўніцтва не можа дабіцца адкрыцця вялікай музычнай школы для дарослых. А патрэба ў ёй вялізарная.

Вельмі шырока можна было б разгаворачваць на будоўлі самадзейнага мастацтва. Тут ёсць многа таленавітых спевакоў, танцоўраў, музыкантаў, аматараў драматычнага мастацтва. Частка гэтых аматараў аб'яднава ў хор, групу салістаў, танцавальныя гурткі. Многага яны ўжо дамагліся. Іх выступленні шырока вядомыя ў Нафтаградзе і ў Полацку. У бліжэйшых раённых цэнтрах і калгасных Віцебскай вобласці. Працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці і на асобных участках будаўніцтва: на заводзе жалезабетонных вырабаві, на ўраўненні механізацыі, у будаўніцтве ўраўненнях, тэхнічным адукацыі.

Яшчэ патрэбны пастаянныя памяшканні для рэпетыцый. А то ж удзельнікі мастацкай самадзейнасці па сутнасці беспрытульныя. Абяцаных кіраўніцтваў тавараў у былым памяшканні тавараў, якое вызвалілася, так і не дэжаралі і самадзейныя арганізацыі, і музычныя школы. А пры такім становішчы спраў план стварэння народнага музычнага тэатра ставіцца пад сур'ёзную пагрозу.

Незвычайнае, радаснае ўражанне робіць Нафтаград вясной. Глядаць на яго панараму і здаецца: перад табым не рабочы пасёлак, а які-небудзь курортны гарадок. Вечарам на вуліцах гэтага гарадка гуляе святачана апраўтана моладзь, на лаўках вуліц, сінвараў, бульвару адпачываюць пажылыя людзі. Нездзе іграе аркестр. На абвешанай металічнай сеткай спартыўнай пляцоўцы ідуць выхаванцы і тансёны баі. Жывае мала таго, што з трох бакоў Нафтаграда — лясунцы бор, што з нафтаграду бок — прасторы Заходняй Дзвіны, — яны вырашлілі азіяцкай і сам горад і вёска ўсіх вуліц па-садыняны дрэвы розных парод. Праўда, яны яшчэ мала даюць ценю, але ўжо зеляніна радуе вочы, ды і дыхаць лягчэй. Пасярэдзіне цэнтральнай плошчы горада стаіць зусім дзіўнае збудаванне — цэментаваны басейн з праточнай вадой для маленчкіх дзяцей. Глыбіня яго не больш

ЛІПЕНСКАЯ МЕЛОДЫЯ.

Фотаэцыя А. ІВАНЧУКА.

КІРАЎНІЦТВА МАЛАДОГА ГОРАДА

жэйшых раённых цэнтрах і калгасных Віцебскай вобласці. Працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці і на асобных участках будаўніцтва: на заводзе жалезабетонных вырабаві, на ўраўненні механізацыі, у будаўніцтве ўраўненнях, тэхнічным адукацыі.

Задумана вялікая і важная справа для агульнага ўздыму культуры маладога горада: на базе гэтых таленавітых калектываў вырашаюць стварыць народны музычны тэатр. Усе ёсць. За выключэннем аднаго — памяшкання. Нельга ж звычаіну эстраду ў клубнай зале без спонсінга асветлення, без базавых куліс, урочня, без заслоны запыла да разраду сцэнічных пляцовак.

Яшчэ патрэбны пастаянныя памяшканні для рэпетыцый. А то ж удзельнікі мастацкай самадзейнасці па сутнасці беспрытульныя. Абяцаных кіраўніцтваў тавараў у былым памяшканні тавараў, якое вызвалілася, так і не дэжаралі і самадзейныя арганізацыі, і музычныя школы. А пры такім становішчы спраў план стварэння народнага музычнага тэатра ставіцца пад сур'ёзную пагрозу.

Незвычайнае, радаснае ўражанне робіць Нафтаград вясной. Глядаць на яго панараму і здаецца: перад табым не рабочы пасёлак, а які-небудзь курортны гарадок. Вечарам на вуліцах гэтага гарадка гуляе святачана апраўтана моладзь, на лаўках вуліц, сінвараў, бульвару адпачываюць пажылыя людзі. Нездзе іграе аркестр. На абвешанай металічнай сеткай спартыўнай пляцоўцы ідуць выхаванцы і тансёны баі. Жывае мала таго, што з трох бакоў Нафтаграда — лясунцы бор, што з нафтаграду бок — прасторы Заходняй Дзвіны, — яны вырашлілі азіяцкай і сам горад і вёска ўсіх вуліц па-садыняны дрэвы розных парод. Праўда, яны яшчэ мала даюць ценю, але ўжо зеляніна радуе вочы, ды і дыхаць лягчэй. Пасярэдзіне цэнтральнай плошчы горада стаіць зусім дзіўнае збудаванне — цэментаваны басейн з праточнай вадой для маленчкіх дзяцей. Глыбіня яго не больш

паўметра, але колькі радасці ён прыносіць малым! Часта ў Нафтаградзе можна пачуць розныя гукі музыкі буржуазнага Захаду. Яны не стасуюцца са стылем жыцця горада. І вінаваты ў гэтым такія арганізацыі, як Усеагульны Дом гуказапісу. Існуюць яны ў продажы такіх дэкавальных сродкаў гукаперадачы, як магнітафон. Клуб і школа і іншыя культурныя арганізацыі. Нафтаграда набылі магнітафон. А вось атрымаць неабходную магнітафонную плёнку як музыку для танцапляцоўкі, так і асартымент плёнак для лістэрнага лентцы і гуртан на музычна-эстэтычных пытаннях, зусім немагчыма. Усеагульны Дом гуказапісу сваёй прадукцыі забяспечвае толькі радыёкамітэты. Патрэбныя рабочыя, калгасныя клубы, школы Дом гуказапісу не цікавіцца.

Да аўтара гэтых радкоў звярнуся нядаўна дырэктар Нафтабудаўніцкай сярэдняй школы. «Скажыце, — запытаў ён, — якім чынам мы можам арганізаваць гурткі аб выдатных французскіх кампазітарах Масне і Дэбюсі. У гэтым годзе па рашэнню Сусветнага Савета Міру грамадзянскае адзінства юбілейныя даты гэтых кампазітараў. У нас ёсць магнітафон. Дзе ж дастаць магнітафонныя запісы?» Я параіў звярнуцца з пісьмом у Беларускі радыёкамітэт. Аднак, я зусім не ўпэўнены, што просьба аб прысланні хоць бы вельмі абмежаванай колькасці плёнак будзе задаволеная. Ці ж не ясна, што без гэтага чына гаварыць аб магчымасці паўнацэннага лентцы і гуртан на музычна-эстэтычных пытаннях, заплававаных імгальнікі ўніверсітэцкай культуры, рабочымі, калгаснымі клубамі, школамі і іншымі арганізацыямі?

Справа максімальнага задавальнення духоўных патрэб савецкіх людзей — справа ўсенародная. І аб ёй заўсёды трэба памятаць людзям, адназначна з арыентацыяй на рашэнне ХХІІ з'езда Камуністычнай партыі.

Д. ЛУКАС, заслужаны дзеяч мастацтва БССР, кампазітар.

29 ЛІПЕНЯ — ДЗЕНЬ ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТУ СССР

ВАХТУ НЯСЕ ПАЭЗІЯ

Чырвоначыяны Балтыйскі флот... Даўня дружба звязвае ваенных марскоў-балтыйцаў са сваімі шафамі — намысломі Беларусі. Марскоў часта наведваюць дэлегацыі беларускіх студэнтаў, рабочых і працоўных вайскі. Спаўняюць марскіх рубяжам прыкалі і сабе нашых арыстаў, сустракаюцца з нашымі маладымі пісьменнікамі і паэтамі.

Надаўна па запрашэнні Палітупраўлення Чырвоначыянага Балтыйскага Флоту я наведваў марскоў-балтыйцаў. Там я пазнаёміўся з многімі амаатарамі паэзіі. Музіцы, неадарэмна нажучу, што словы «мор» і «паэзія» — заўсёды ставяцца побач. Плывотны бланіт неабсяжных марскіх прастораў, грозны рокат уздыбленых ветрам хваль натхнялі і натхняюць паэтаў.

Плывотны вершы і маракі-балтыйцы. Ады і іх толькі спрабуюць свае сілы, другія, як афіцеры М. Сусловіч, М. Чабатаў і старшыня 2-ой стацыі і. Панцюхоў, маюць пэўны літаратурны вопыт і падрыхтавалі да друку першыя кніжкі.

Прапаную чытачам у сваім пераказе вершы маладых паэтаў — марскоў.

Хв. ЖЫЧКА.

Ігар ПАНЦЮХОЎ

Што мне ўзяць з сабой у мора:
Сваёсвядзі ранішнюю нішу,
Салаўіны спеў дубровы
Ці цурчванне рак імкліва!

Ці напой старонкі роднай!
Сэрцу ўсё так неабходна —
Усё, як ёсць, вазьму з сабой!

Міхал ЧАБАТАЎ

Што мне ўзяць з сабой у мора:
Снег рамонкавых пясчэстаў,
Звон трамвая на раз'ездзе
Ці вішнёвы водар вёскі!

У смуге зялёнай бераг млею,
Нібы ветразь, воблака бялю,
Сны салодкія матросы сныц,
Цышчына на райдзе,
цышчына.

Што мне ўзяць з сабой у мора:
Задуманасці ценюў сніж,
Гардаскіх агнёў зіхненне
Ці агонь твайго хусяніні!

А загод «У бой» — і на прасторы
Запл аглушчыць ўспененне мора...
Цышчына на райдзе,
цышчына.

Што мне ўзяць з сабой у мора:
Жыта спеллага прыбой
Заварожанае вяселье
Заварожанае вяселье

Ды жкая чужына яна!
Ды жкая чужына яна!
Ды жкая чужына яна!
Ды жкая чужына яна!

СТВОРАНА БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ ТАВАРЫСТВА «СССР—КАНАДА»

У будынку Беларускага таварыства сяброў і культурнай сувязі з замежнымі краінамі 24 ліпеня сабраліся грамадзянскія дзеячы, вучоныя, прадстаўнікі калектываў, прадпрыемстваў, калгаснаў, навуковых і іншых устаноў рэспублікі. Тут адбылася ўстаноўчая канферэнцыя па стварэнні Беларускага аддзялення Таварыства «СССР—Канада».

На канферэнцыі прынята рашэнне стварыць Беларускае аддзяленне Таварыства «СССР—Канада». Выбрана праўленне таварыства ў складзе 27 чалавек.

На арганізацыйным пасяджэнні старшынёй праўлення Беларускага аддзялення Таварыства «СССР—Канада» выбран галоўны рэдактар газеты «Літаратура і мастацтва» Н. Е. Пашкевіч.

Н. Е. Пашкевіч. (БЕЛТА).

ДА ДЭКАЛЫ САМАДЗЕЙНАГА МАСТАЦТВА

ЭСТАФЕТА КРОЧЫЦЬ ДАЛЕЙ

У апошнім нумары нашай газеты паведамлялася аб ініцыятыўе работнікаў культуры Магілёўскай вобласці. Тут праводзілі эстафету, якая прысвечана Дэкадзе самадзейнага мастацтва. Мы расказалі аб першых удзельніках эстафеты — калектывах мастацкай самадзейнасці Шклоўскага і Вялікаліцкага раёнаў. Эстафета крочыць далей. Яна прынята ў Быхаўскім раёне. Дам слова нашаму нштатнаму карэспандэнту з Быхаўе.

Водар літ урываецца ў расчыненыя дзверы раёйнага Дома культуры. Сюды спяшаюцца пасля працы быхаўчане. Сёння канцэрт самадзейных арыстаў Магілёўскага раёна. Глядзельная зала перапоўнена.

Тав. Жыліцкі, загадчык Магілёўскага аддзела культуры, расказвае: у раёне 31 сельскі клуб, 16 бібліятэк, працуе 119 калектываў мастацкай самадзейнасці. У гэтым годзе яны далі 60 канцэртаў для працаўнікоў палёў.

Пад аглядамыменты быхаўчан тав. Жыліцкі брочае суседзям прыгожа аформлены альбом

эстафеты. І адразу пачынаецца канцэрт.

Вядучыя натхнёна чытаюць першы «Мы ідзем пад сцягам першай». Хор Дашкаўскай баліцы спявае багдэрую «У імня наўрашлага дня» кампазітара А. Новіава. Калектыв Буйніцкай школы механізацыі выконвае «Малодзкі танец» і «Лявоніху».

Але больш за ўсё спадабалася слухачам у першым аддзяленні трыо ў складзе Паддубскай, Мартынавай і Філіпавай. Яны добра спелі і цудоўна выканалі папулярныя «Рушнік» і «Валжанка».

У магілёўскай ёсць інструментальны кватэрт братаў Ментічаў. І яшчэ адзін ансамбль: дуэт выканаўцаў гурткінаў і Калейдывіда. Іх выступленні мелі вялікі поспех на канцэрце. Запомніліся і нумары чытальнікаў Вішнякова і Лапчанік, танцаўшчык Беразавой і Станкевіч, спявачка Хаманевай і Мількінай.

Начальнік Быхаўскага аддзела культуры падзякаваў гасцям за канцэрт. Добрая самадзейнасць у раёне, ёсць тут чаму павучыцца!

Цяпер быхаўчане панясуч эстафету далей. Яны выступляць у Кіраўскім раёне.

І. КУХАРАЎ.

Яны выступалі ў Маскве

Народны ансамбль песні і танца Дома культуры трактаразаводцаў — лепшы ў рэспубліцы калектыв рабочай самадзейнасці. У жніцц калектыву заданыя знамяніцкая паэзія — ён выступіў на сцэне Крамлёўскага тэатра ў Маскве. У панядзелак танцы вярнуліся дамоў. З гонарам расказваюць яны, як цёпла сустрэлі іх масквіцы, як многа да іх ім пазнава ў сталіцу.

Ансамбль амаль поўнацэнна абавіў свой рэпертуар. Пастулены танцавальныя сюіты «У нас на трактары», «Сяця ўраджанне», «За мір і дружбу». Аўтар усіх новых паставак — мастацкі кіроўнік народнага калектыва М. Чысцякоў.

Паказваў у масквін танцы сучаснасці — нялёгкае задача. Але калектыву паспяхова з ёй справіўся. Арысты танцуюць тэмпераментна, заўзята, чотка.

Вярнуўшыся ў Мінск, ансамбль даў канцэрт у Палацы культуры прафсаюзаў, які дамастравіўся па тэлебачанню. Кіроўнікам калектыву і лепшым выканавцам перад пачаткам выступлення былі ўручаны ганаровыя ўзнагароды.

ТЕАТР ДАПАМОЖА ГУРТКАМ

У Лунінец закінваецца семінар кулгасветработнікаў. Гаворка ішла пра драматычныя гурткі, пра тое, як лепш падрыхтаваць іх да Дэкады самадзейнага мастацтва. — А зараз, — казалі кіроўнікі семінара, — паездка, таварышы, у Брэст. Там на практыцы будзем вывучаць, як арганізаваць работу драматэатраў.

У Брэсце кулгасветработнікаў, чакалі. Брэсцкі народны тэатр клуба чыгуначнікаў паказаў для іх спектакль «Збегленыя сын».

Пасля прадстаўлення арысты падзякавалі вопытам работ, даі сельскіх работнікаў культуры, многа каштоўных парад. Дэкларавіся, што кулгасветработнікі будучы зягатацца за дапамогай напасрэдні ў тэатр, а народным калектывам чыгуначнікаў вазьме пад свой кантроль работу драматычных гурткоў.

С. НЕФІДОВІЧ.

КАРЫСЦЬ — БЕЗУМОЎНАЯ

З-за павароту пака-заўсё гурткі, поўны людзямі, якіх карыснасць касцюмаў. За імі другі, трэці. Чуюцца песні, смех...

Самадзейнасць прыкалі — крычаць звышныя хлапчункі. Арысты сельгасарцелі «Малодзкія ланіцы» Анцэ-рэскага раёна прыехалі сёння ў гэты клуб да работчыкаў Коўчыцкага аддзялення саўгаса «Парычы» Светлагорскага раёна.

На сцэне саўгаснага клубу гукаў музыка і песні, снажучы танцы, чытаюць вершы дэка-матараў. Асабліва спадабаліся рабочым выступленні Івана Дземянаўца, Людзі Пузіна, Таццяны Фанеянін, Сідзіла Корбуты. Ім доўга апла-дзіруюць. Закрываюць за-слонкі. На сцэне сваё

ліся гасці і ўдзельнікі самадзейнасці саўгаса. Разам з імі адмяркоўваюць праграму, выказваюць свае думкі пра асобны нумары.

У Гомельскай вобласці за апошні час значна ўзмацніліся сувязі паміж асобнымі мастацкімі калектывамі. Гэта ачыні падрыхтоўкі да Дэкады самадзейнага мастацтва Карысць ад такіх узам-ных наведванняў вялі-кая. Раней жа сустрака-ліся толькі на аглядах, калі ўсё ўжо было зроб-лена. Цяпер можна а-бмяняцца вопытам, уне-сці неабходныя змены ў праграму. Галоўнае — ад-таніх абменаў выйграюць глядачы.

І. СТЫЛЬМАХ.

Калі выступалі калектывы мастацкай самадзейнасці Субоцкага сельсавета Гуманскага раёна, нумары, якія выконвае дырэктар Дома культуры Лётра Дольна, заўсёды наведваюцца поспехам у глядачоў. Дзіліца — таленавіты выканаўца.

Вось і зараз дырэктар Дома культуры чытае вершы. Тысячы глядачоў сабраліся на беразе Ні-мана. Тут адбыўся вялікі канцэрт, прысвечаны падрыхтоўцы да дэ-кады самадзейнага мастацтва.

Фота Н. КАРНУЕВА.

КАНЦЭРТ У БРЫГАДЗЕ

Калгаснікі сельсакаспадарчай арцелі «Перамога» Крупскага раёна старонка рытухуюцца да ўборкі новага ўраджання. Пасля працоўнага дня ў часы адпачынку перад хлебавымі выступляюць канцэртны самадзейныя арысты. Нядаўна канцэрт у 2-й пал-водчай брыгадзе далі настаўнікі і вучні старэйшых класаў Крупскай сярэдняй школы № 2.

К. САНЬКО.

Ул. СУРМАЧ, дырэктар Залескага Дома культуры.

ШЛЯХ У БЯССМЕРЦЕ

ДА 60-ГОДДЗЯ З ДНЯ
НАРАДЖЭННЯ
ЯРАСЛАВА ГАЛАНА

Пісьменнік неаднаразова сядзеў у польскіх турмах, праследваўся паліцыяй, царквой, украінскімі буржуазнымі нацыяналістамі і польскімі шавіністамі. Але гэта не зламала яго волю да барацьбы. Яму адмовілі ў пэдагагічнай працы, і ён усе свае сілы адаў літаратурнай рабоце. Паліцыя закрыла ўкраінскія прагрэсіўныя выданні, — ён звартаўся да польскіх. Друкаваў у іх, нават у Варшаве, дзе працаваў у газеце «Дзённая папулярна». Паслаў свае творы ў Савецкую Украіну, за мяжы.

Аб творчай актыўнасці Я. Галана можна меркаваць хоць бы па тым, што за паўтара года працы ва ўмовах Савецкай улады (з верасня 1939 года да пачатку Айнаўнай твораў) ён апублікаваў каля ста мастацкіх і публіцыстычных твораў. Акрамя гэтага, ён прымаў актыўны ўдзел у грамадскай жыццёвай і зборна матэрыялы для вялікіх мастацкіх палотнаў.

У часе Вялікай Айчыннай вайны Я. Галан працаваў радыёкаментарыятам у групе журналістаў пры ЦК Кампартыі Украіны, у рэдакцыі газеты «Радзінска Украіна», выдаў зборнік памфлетаў, фелетонаў і радыёкаментарыяў («Фронту ў зброі»). Пасля вайны быў на распачатку на Нюрнбергскім працэсе, наведваў многія краіны Еўропы.

Яраслаў Галан быў самаадданым змагаром супраць фашызму і імперыялізму, супраць украінскага буржуазнага нацыяналізму, супраць царкоўнага цэрашальства Ватыкана.

Будучы на Нюрнбергскім працэсе, Я. Галан стараўся тлумачыць сёму партызанам і галавару амерыканскага фашызму, у кожнага з гэтых апосталаў гітлераўскага «новага парадку» ёсць сваё асцяжанае аблічча, свой бандыйскі пашпарт, сваё алачынае амальце.

«Яноў бы дробны і быў нацыяналісцкім погань, Гітлеру не хапіла б сваіх уласных рук замочыць 25 мільёнаў чалавек», — пісаў Галан з Нюрнбергскага працэсу. Некаторых з гэтай погані ён паказаў чытаць у вышэйшай камуністычнай школе ў Трыесце, у Венскім і Краўнскім Ягелонскім універсітэтах.

Стаўшы на шлях рэвалюцыйнай барацьбы ў 1923 годзе, Галан у дваццацідзюгадзюм узросце ўстаў у Камуністычную партыю Заходняй Украіны, а праз два гады — становіцца членам Кампартыі Польшчы.

Ён прымае ўдзел у рабоце студэнцкіх прагрэсіўных арганізацый, рэвалюцыйнага камуністычнага падполля, выконвае партыйныя заданні, прымае ўдзел у стварэнні арганізацый пралетарскіх пісьменнікаў Заходняй Украіны «Горна» і «Кіраўніцтва часопісам «Вікна».

Які адіраў вялікую ролю ў кансальдцыі рэвалюцыйных літаратурных сіл.

За рэвалюцыйную дзейнасць

кі. Ён звартаў увагу на тое, што лавы палітычных пазбеглі хрысціянскіх бацькі і заснавалі новы фашызм — буніяны на месцы капіталізму.

Жыццё пачынаў пацвердзіць справядлівасць і трыголі Я. Галана, праўдывасць яго прадаўжэння. Амерыканскі імперыялізм стараўся ў Заходняй Германіі спрыяльна ўмовы для адраджэння фашызму. Увесь свет бачыў цяпер, што Заходняя Германія ператваралася ў небяспечнае вогнішча міжнароднага пагару, стала фарпостам амерыканскага імперыялізму, які выношае планы аграбці супраць Савецкага Саюза і сацыялістычных краін.

Значэнне антыфашысцкіх твораў Я. Галана цяжка пераацаніць. Яны напісаны з глыбокай адназначнасцю за чалавечы лёс, вылучаюцца палітычнай вострыяй, актуальнасцю, высокім мастацкім узроўнем.

Газета «Правда» назвала Яраслава Галана «палымным змагаром супраць каталіцкай рэакцыі». Калі яшчэ і пісць раз перацывітае твораў Я. Галана, напісаных супраць палскага Рымскага каталіцызму і рэлігійнага цэрашальства, то пераконваешся, што пісьменнік правёў сапраўды тэматычную работу, узбагаціў сусветную атэістычную і антыклерыкальную літаратуру.

Пад таленавітым пераказам Галана апынулася страшная гісторыя Ватыкана, рымскіх пап і іншых тытулаваных князёў каталіцызму, інтарэсы якіх былі заўсёды звязаны з найчарнейшай і найбурдзнейшай рэакцыяй. Значыцца і шантаж, і подкуп і праданнасць інтрыганства і спекуляцыя, прама ўдзел у змовах імперыялістычных падапалчыкаў вайны супраць міру і прагрэсу — гэта толькі частка паслужковага спіса «наменінаў бога на зямлі», якія сталі аб'ектам творчай увагі пісьменніка. Пісьменнік паказаў, што на працягу ўсёй сваёй гісторыі Ватыкан, гэтай метраполіі каталіцкага ганіцтва, заўсёды шукаў апоры ў найчарнейшых рэакцыях, спадчыніце разам з ім дайсці да сусветнага панавання. Адпаведна ў выніку варварскіх імперыялістычных і Ватыкан разам са сваёй шматмільёнай арміяй чорнашчыніку стаў пад аграбніцы сцяг амерыканскага імперыялізму.

У сваіх творах Яраслаў Галан вёў імперыялізму барацьбу супраць украінскага буржуазнага нацыяналізму. Ён твораў на гэтую тэму актуальныя і ў нашы дні, калі нацыяналістычныя злучэнні знайшлі сабе новага гаспадарка. Пазнаючы калісьці перад польскай шляхтай і яўмецкім фашызмам, яны цяпер з сабой адназначна служыць амерыканскаму імперыялізму.

Іх парадзіла чорная здрада. І яны ідуць па свеце, як непраклятыя валалугі. Яны — людзі без бацькаўшчыны, якія апынуліся на сметніках гісторыі.

Тэму бачучы нацыяналістаў і фашыстаў усіх масцей, Яраслаў Галан палымна прапаведваў і міжнароднае брацтва працоўных усіх краін, быў вестуном дружбы народаў і ў гэтым вялікае гуманнае і высякароднае значэнне яго творчасці і грамадскай дзейнасці.

Яраслаў Галан завяршаў нам безупынна мацаваць братнюю дружбу савецкіх народаў, яшчэ часнай арганізацыя вакол Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, якая ўзбуджана выдас наш народ да камунізму. І сам ён нават заставацца з намі як жыўны прыклад вернага служэння партыі, народу.

Таму такая вялікая любоў народа да Яраслава Галана. А любоў народа — вышэйшая ўзнагарода для пісьменніка.

Юрый МЕЛЬНИЧУК.

Львоў.

Глушкі райн.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Дзесяткі тысяч гектараў займае завадзена-паліўная гаспадарка Беларускай пушчы. Тут захоўваюцца рэзідыі для нашай рэспублікі дрэвы — літа белакара, дуб скальны, пшчч і іншыя. Прыгожы і разнастайны па сваёму складу лясы пушчы багатыя жылёным светам. Тут ёсць ласі, алені, касулі, самыя рэдкія на зямлі жывёльны — зубры, гняздзяцца да двухсот парод паставяных і пералётных птушак.

Супрацоўнікі завадзена-паліўнай гаспадаркі вядуць вялікую навуковую работу, накіраваную на захаванне і павелічэнне пагалоў рэдкіх і каштоўных жывёл, на аздораўленне стайка. Беларускай пушча стала сапраўднай навуковай устаноўай. Тут у прыродных умовах пазнаюцца заканамернасці развіцця жылёных і расліннага свету.

На здымку тапаграф Т. Селянкіна і паліўніцтвазвец І. Мішын на работах у пушчы.

Фота Г. Анатольева. (БЕЛТА).

ДВА БАКІ АДНАГО МЕДАЛЯ

Я прачытаў новы зборнік Давіда Сімановіча і неспадзявана расчароваўся.

Я ведаў гэтага паэта па першай яго кніжцы «Вясенняя казка», выдана ў 1928 годзе. Кніжка была цікавая, як кажуць, «свежая». Запомніўся паэтаў голас: не вельмі гучны, але адметны той яркасцю, што дасягае да экстравагантных падборак паэтычных метафараў, не знішчана пашукаў, а добрай, натуральнай выразнасцю паэтычнага выказвання, эмацыянальнай зыгаванасцю канкрэтных дэталі і агульных ладам верша. Заломіліся жывыя летучыя-лірычныя ўспрымання — паэтам навакольнага свету, нейкая добрая інтэлігентнасць у поглядзе паэта на рэчы.

Не скажу, што ўсёго гэтага няма ў новым зборніку паэта. Д. Сімановіча калі не з першага, дык з другога радка пазнаеш і тут. Шкада толькі, што гэта часта не тое паэтычнае «распазнанне», якое раскрылае аўтара разам з пазнаннем прадмета яго паэзіі, калі творца жыве ў нашым уяўленні не проста як чалавек з перама, адабленым ад таго, што піша, а як нейкая непарыўная адзінасць паэтычнага самараскрыцця і адначасова пашукаў, «думаных».

Адным словам, у многіх вершах новай кніжкі няма творчай неспадзяванасці і, калі хочаш, сапраўднага натхнення.

Вершы мы прааналізуем ніжэй. Цяпер нас цікавіць адна занадтамерна, праўда, не абсалютна. Часта даводзіцца сутыкацца з тым, што другі зборнік паэта быў слабейшы за першы. Праўда ж і праўда, у такім выпадку гаворыць аб «паэтычнай таленту аўтара». У першай кніжцы паэт (вядома, таленавіты) звычайна бывае вельмі непасрэдным, вельмі эмацыянальна цаласны. Мы ўпершыню пазнаём яго мастацкую сутнасць, выказваючы ярка, часам з маладой наўнясцю, якая сама ўжо ёсць паэзія. У другой кніжцы паэт баіцца паўтарыцца і... паўтарыцца. Новае, больш сталае ў параўнанні з першай кніжкай, яшчэ, па сутнасці, не знойдзена, старое ж падаецца з большым фармальным майстэрствам. Гэта, безумоўна, адна з пастаўлена таленту, але не заўсёды — аднама нечага прычынова новага.

Д. Сімановіч у новым зборніку кае новыя тэмы зборнік яго тэматычна разнастайны. Ён больш публіцыстычны, чым першы. Але зборнік не стае эмацыянальнай, лірычнай ціліснасцю, ён увесё — як дом у рыштунках. Кніжка называецца «Чарвень-рака». Аўтар у прамове да яе піша: «...мне здаецца, што «Чарвень-рака» — гэта рака жыцця. І таму ў ім і дзіўнасць, і праця, і каханне, і прыгажосць нашага сучаснага».

Д. Сімановіч, «Чарвень-рака». Лірыка. На рускай мове. Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Мінск, 1962.

Ж.

ЧАСОПІСЫ У ЛІПЕНІ

«НЁМАН»

У чацвёртым нумары часопіса (ліпені-жнівень) 80-го года з дня нараджэння Янін Купалы прысвечаны артыкулы І. Жыдовіча «Жыццё аднаго народа» і верш С. Шушчэвіча «Яноў Купала» (пераклад В. Тараса).

Проза прадстаўлена аповесцямі З. Агурскага, Д. Вайналовіча, В. Сухарука і М. Садковіча.

Часопіс друкуе вершы І. Вукава, У. Варо, М. Марозова, М. Брэля, І. Акішчэвіча і У. Васілюка.

У раздзеле «Публіцыстыка» змяшчаюцца нататкі М. Мілінава «За анікі».

Пад назвай «Жыў-быў хлопчык» надрукаваны ўрэнкі з дзеянняў на Галубіна школьніка М. Малочкі, які потым загінуў на фронце ў час вайны з беларусамі.

Бібліяграфічны прадстаўлена рэцэнзія на кнігу «Галубіны ўзлёты» І. Наумовіча, «Партызанскі сімвалізм» М. Масляна.

Бібліятэка «Міні чытанне» уключае «Жанна д'Арк» Марка Твена (пераклад з англійскай мовы Я. Сяміакова і Л. Цімафеева).

У нумары ёсць раздзел «Сатыра і гумор».

Міхась СТРАЛЬЦОУ

Што ж, добрыя словы і добрае абяцанне значаць кніжкі, не строіныя паэтычнага ладу. Вобраз «Чарвень-рака» даволі часта сустракаем у зборніку. Але, на жаль, аказваецца, што гэта не тая «Чарвень-рака», якую абяцаў нам паэт. Пянаце ле, насуперак деклараваным паэтам, звычайна, гэта пераважна — квітненне прыроды, маласць, каханне. Аказваецца, што гэта вобраз лакальна лірычны.

Чуць зеленеець берагі сямго ўтвораў тым, а ты бліжэй, міно-рэна, а ты бліжэй, міно-рэна, а ты бліжэй, міно-рэна.

Або ў другім вершы:

Гэзды тонкія, лямася, прышліваў доўга пыль. По рукам вясельны мая сад в міно-рэна поплываў.

І яшчэ адзін верш:

За беглымі туманамі, кан сільныя строны, а ты бліжэй, міно-рэна, а ты бліжэй, міно-рэна.

У першых двух вершах неадаравальнае паўтарыцца аднаго і таго ж вобраза ў адным і тым жа паэтычным павароце, нават у адной «жывага» тэме. У трэцім вершы, г.ч. складаецца з двух строф, сказана толькі тое, што мы выкапілі ў цытаце. Емкая сімвала, як бачым, па сутнасці не атрымалася.

Здрабненне вобраза, тэмы асабліва адчуваецца ў пейзажнай лірыцы зборніка. Д. Сімановіч нешта адмовіў у назіранні, у імкненні абагуліць на падаць з'яву прыроды, наведзі на не паэтычны «фокус». Аднолю яго цяга да пейзажнага верша-мініяцюры, жанра наокупі ўдзячнага, настолькі і неабспечанага, бо тут лёгка можна збіцца на выраз паэтычных цацак. Д. Сімановіч не заўсёды засцерагаеца ад гэтай блы. Што, напрыклад, калі не прыгожая цацка, невялічкі верш пра тое, як майскі жук

алетел нечэлію в июнь под кленами, у мільёны: среди ромашковых полей он сел от солнца розовый — и улынулся мальчуган, ловивший рыбу в озере...

І ці далёка стаіць ад яго па сваіх вартасцях такі невялічкі верш пра салаўёў, што «прята-

ли скрипки(?) в темное дупло». І вывад:

Сколько там я ни пропел, но никак не мог понять, кто же скрипки те настраивал, чтоб потом всю ночь играть?

Вельмі ўсё зроблена, вельмі штучна, з налётам сусальшчыні, паэтычных надзяжкі. Пейзажная лірыка, мініяцюры паэтычна філасафічнасць, непаўторнасць убачанага, свежасць успрымання і абавязкова — думка. Скажаць пра дождж, што «гвозды тонкія прышліваў доўга пыль», — гэта яшчэ не думка, хоць і ўдэснутая ў пэўнах вобразах (дарэчы, успомнім няпрасасіўся «тысяч светлых гвоздей», што шыпалімі рыз заскакалі). Скажаць нібыта архаічна вайка і нават знешне філасафічна ў вершы «Дворец осени», што

Сквозь дымки высятся природа, как будто сказочный дворец. Сверхкоет морямные своды — искусство осени венец.

гэта яшчэ не значыць, што паэт глянуў на прыроду сапраўды філасафічна — «архитектурна», як, скажам, гэта рабіў выдатны пейзажыст-філосаф М. З. Балодзі. Ні ў першым, ні ў другім выпадку я не хачу прыпісваць Д. Сімановічу ні свядомага запавычвання, ні ўплыў. Справа прасцей. Калі скажам не арыгінальна, абавязкова паўтарыш і, горш таго, — нават сапсуеш знойдзенае і сказанае не кім раней.

Думаецца, трэба перасцерагаць Д. Сімановіча ад бяздумнага вар'іравання старых, часта нават безгустовых паэтычных арыбутаў і сітуацый. З крыўдай на аўтара сустракаем у яго вершах «ножны золочёные дождж», «зелёные шарниры яблок», што звязаны на тых жа «ножках, как ниточки, слабых», хлапучка, які ішоў з дзяўчыны і «вперые косичек не трагай», або вусе такіх узораў і ладава рамансавай, сусальнай паэзіі!

Старым кліном, вечным кліном улетает журавли. В ползущих гарячых наклонились до земли.

На зялёнае бледно-сером под берёзами гарячым гордые (!) пенсионеры — те, кому за шестьдесят. («Пенсионеры»).

Што ж шукае і што знаходзіць паэт у новым зборніку?

Як я казаў ужо, Д. Сімановіч — паэт, лірыка якога ўласціва юнацкай летучаснасцю, мяккасцю, нейкай інтэлігентнасцю ў поглядзе на рэчы. Ён не можа сказаць, што гэта якасці выключныя, да якіх трэба імкнуцца кожнаму паэту.

Не, гэта проста адна з аўтарскага таленту, якая можа развіцца і ў добры, і ў блэгі бок. Былі мы толькі што бачылі, калі інтэлігентнасць ператваралася ў бясмыслую вытанчаснасць, у сусальшчыну, прыгожую бяздумнасць. Добры бок — гэта тонкасць і праўдзіннасць лірычнага паўчання, аўтарскай чуйнасці да псіхалагічнага жыцця чалавеча, адрольнасць да «суперечивания», калі скажаць па-руску. У лепшых творах яны выяўляюцца даволі поўна.

Глыбіня лірычнага перажывання, максімальнае набліжэнне самаго паэта-лірыка да з'явы робіць яго паэтычна красамой, старае тое амаль няўлоўнае «ледзь-ледзь», без якога верш — не верш. Чытаеш, напрыклад, «Песню ў ватоне» і не хочаш думаць, чым імёна гэты верш крапае лье. Ён крапае, і гэтага даволі. Толькі пісьнік, гарачы, што прымушае хвалявацца, ўсёне аўтара спыніць. Імгненны настрой, даць эмацыянальнае малюна перажывання і музычнай верша, і адборам дэталей.

Кішляк тончл среди тутовника, среди урюка и айвы... Я лепшаче з ісчэпчэй тоненькай наеался жителем Москвы — гэта з другога верша «Эвакуация, даёна Сяродзіла. Азіл. Мясная гарачыня, дзяўчыны і хлопчык адуць на куване персікі. Лістаосец з нуднай песняй вьязе на асле пошту праз кішляк.

Кішляк арык. От напряжения арык скрипит. Солнце жгло. А под Москвою шли сражения и было очень тяжело.

Вось і ўсё. Вельмі проста, аздаецца, да прымітыву проста, але ж не скажам, што гэта не паэзія. Паэзія асацыяцыі, паэзія настрою, які гаворыць сэрцу больш, чым розуму.

Д. Сімановіч трэба больш слухаць сваю талент, больш быць аданым яму. Тады мы не будзем бачыць адваротны бок аднаго і таго ж медала.

Кішляк арык. От напряжения арык скрипит. Солнце жгло. А под Москвою шли сражения и было очень тяжело.

Вось і ўсё. Вельмі проста, аздаецца, да прымітыву проста, але ж не скажам, што гэта не паэзія. Паэзія асацыяцыі, паэзія настрою, які гаворыць сэрцу больш, чым розуму.

Д. Сімановіч трэба больш слухаць сваю талент, больш быць аданым яму. Тады мы не будзем бачыць адваротны бок аднаго і таго ж медала.

Кішляк арык. От напряжения арык скрипит. Солнце жгло. А под Москвою шли сражения и было очень тяжело.

Вось і ўсё. Вельмі проста, аздаецца, да прымітыву проста, але ж не скажам, што гэта не паэзія. Паэзія асацыяцыі, паэзія настрою, які гаворыць сэрцу больш, чым розуму.

Д. Сімановіч трэба больш слухаць сваю талент, больш быць аданым яму. Тады мы не будзем бачыць адваротны бок аднаго і таго ж медала.

Кішляк арык. От напряжения арык скрипит. Солнце жгло. А под Москвою шли сражения и было очень тяжело.

Вось і ўсё. Вельмі проста, аздаецца, да прымітыву проста, але ж не скажам, што гэта не паэзія. Паэзія асацыяцыі, паэзія настрою, які гаворыць сэрцу больш, чым розуму.

Д. Сімановіч трэба больш слухаць сваю талент, больш быць аданым яму. Тады мы не будзем бачыць адваротны бок аднаго і таго ж медала.

Кішляк арык. От напряжения арык скрипит. Солнце жгло. А под Москвою шли сражения и было очень тяжело.

Вось і ўсё. Вельмі проста, аздаецца, да прымітыву проста, але ж не скажам, што гэта не паэзія. Паэзія асацыяцыі, паэзія настрою, які гаворыць сэрцу больш, чым розуму.

Д. Сімановіч трэба больш слухаць сваю талент, больш быць аданым яму. Тады мы не будзем бачыць адваротны бок аднаго і таго ж медала.

Кішляк арык. От напряжения арык скрипит. Солнце жгло. А под Москвою шли сражения и было очень тяжело.

Вось і ўсё. Вельмі проста, аздаецца, да прымітыву проста, але ж не скажам, што гэта не паэзія. Паэзія асацыяцыі, паэзія настрою, які гаворыць сэрцу больш, чым розуму.

Д. Сімановіч трэба больш слухаць сваю талент, больш быць аданым яму. Тады мы не будзем бачыць адваротны бок аднаго і таго ж медала.

НАРОДНЫ УМЕЛЕЦ

Чорны дуб і гіпс, цэмэнт і марту — усё пададунае пушча народнага ўмелца, скульптара і разьбяр Мікалая Фёдаравіча Ячмяніна.

Яшчэ ў дзяцінстве захапіўся лепай і разбой і з таго часу увесь адданы любімай справе.

Як адрабняўся яго адуцыйны творы ад тых безгустовых «сплошнікаў» і «кошчак», якія яшчэ часта можна ўбачыць у некаторых дамах.

Дробныя рэчы прыкладнага характару не галоўнае ў творчасці народнага ўмелца. Мікалай

Фёдаравіч — аўтар многіх скульптурных партрэтаў бароў, напавіццёў. Яго работы «Атанас», «Партрэт дзяўчынкі», «Дзеда Шушчэвіча», «Матросы», «Герман Цітоў» — саваці намянараў да маніравання на рэспубліканскіх атладах самадзейнага мастацтва.

Мікалай Фёдаравіч вытварае да аднаго самадзейнага мастацтва сямейнага дона. Ён будзе экспанавана папулярнае для Кастра Патрыся Лумуны.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

Л. ВАСІЛЬЕВ.

